

Unescon maailmanperintökohteet Sveitsissä

Sveitsissä on vuonna 2021 Unescon maailmanperintökohteina yhdeksän kulttuurista ja neljä luontokohdetta. Maailmanperinnöksi nimeämisellä on tarkoitus suojella ihmiskunnan ja maapallomme historian ja kehityksen kannalta merkittäviä asioita. Sveitsin kohdalla lista on hyvin monipuolinen. Kohteet perintölistalle ottamisen järjestyksessä:

- 1 Bernin vanhakaupunki, kulttuuriperintö (1983).
Sveitsin pääkaupungin vanha osa on yksi Euroopan parhaiten säilyneistä keskiaikaisista kaupungeista. Historiallinen rakennusten muodostama keskus on rakennettu 1500-luvulla ja ehostettu hiekkakivellä yhtäläiseksi 1700-luvulla. Erikoisuuteen kuuluu pitkät ostoskatuja reunustavat jalankulun holvikäytävät. Vanhan keskustan lisäksi kasvitieteellinen puutarha, viikoittaiset markkinat, Paul-Klee-museo ja Einstein-museo sekä Aare-joen rantaa sijoitettu Bärengraben-puisto, jossa asustaa karhuja 1400-luvulta lähtien, ovat Bernin tunnetuimmat nähtävyydet.
[Old City of Berne - UNESCO World Heritage Centre](#)
- 2 Pyhän Johanneksen luostari St.Müstair, kulttuuriperintö (1983).
1240 metrin korkeudessa Graubündenin laaksossa Itävallan rajalla sijaitseva luostari edustaa puhtaasti karoliinisen ajan rakennustyyliä. Asuintorni on yli tuhat vuotta vanha. Reformaation vaikutuksen piiristä jääneessä luostarikirkossa on Sveitsin laajin sarja säilyneitä figuratiivisia seinämaalauksia. Luostarimuseo.
[Kloster St. Johann: Home \(muestair.ch\)](#)
- 3 Sangt Gallenin luostari ja kirjasto, kulttuuriperintö (1983).
Yksi merkityksellisimmistä benediktiiniluostareista sijaitsee Sveitsin koillisosassa St.Gallenin kaupungissa. Vuonna 720 perustettu barokkityylinen St.Gallen-luostari on arkkitehtoninen kokonaisuus ja luostarin kirjasto on yksi maailman parhaimmin säilyneistä ja laajin keskiaikaisista kirjastoista.
[Abbey of St Gall - UNESCO World Heritage Centre](#)
- 4 Bellinzonan suojamuurit ja linnat, kulttuuriperintö (2000).
Kohteina ovat keskiaikaiset linnat Castelgrande, Montebelten ja Sasso Gorbaran. Nykyisen italiankielisen Ticinin kantonin pääkaupungin Bellinzonan historia on verinen, johtuen himotusta sijainnista kauppareitin varrella. Alue kuului aikoinaan Burgundeille ja myöhemmin pyhään saksalais-roomalaiseen keisarikuntaan, sitten Comon alaisuuteen. Vuonna 1419 valaliiton seudut Uri ja Obwalden valtasivat Bellinzonan, mutta myöhemmin Bellinzona taipui Milanon hallitsijan alaisuuteen. Milano vahvisti Bellinzonan puolustusta muureilla 1400-luvun lopulla. Ranskan kuninkaan hyökkäyksen jälkeen Bellinzona liittyi huhtikuussa 1500 osaksi valaliittoa, joka tuohon aikaan oli nykyisen Sveitsin eri seutujen puolustusliitto. Ticinosta tuli sveitsiläinen hallintoalue Napoleonin valloitettua valaliiton vuonna 1789, kun ranskalaiset loivat sveitsiläiset kantonit. Nykyisin Bellinzona on italiankielisen Sveitsin keskus. Hoidettu vaellusreitti kiemurtelee Bellinzonan keskustasta rinteessä linnasta linnaan. Linnamuseo.
[Three Castles, Defensive Wall and Ramparts of the Market-Town of Bellinzona - UNESCO World Heritage Centre](#)
- 5 Jungfrau-Aletsch-Bietschorn-jäätikköalue, luontoperintö (2001, 2007).
Bernin Alpeilla sekä Wallisin kantonin rajalla sijaitseva Euroopan suurin jäätikkö. Alueen

massiivisella vaikuttavuudella on ollut tärkeä ja inspiroiva rooli eurooppalaisessa taiteessa, kirjallisuudessa ja vuoristomatkailussa. Nykyisin tämä maailmanperintökohde on merkityksellinen tieteellisessä ilmastomuutoksen tutkimuksessa. Jäätikköä pääsee katsomaan Bernin puolelta Jungfrauoch-junalla sekä Wallisin puolella vaellusreitien varrelta.

[Swiss Alps Jungfrau-Aletsch - UNESCO World Heritage Centre](#)

- 6 Monte San Giorgio, luontoperintö (2003, 2010). Ticinon kantonissa Lugano-järven eteläpuolelta kohoaa Monte San Giorgio. Tällä pyramidinmuotoisella vuorella on maailman parhaiten säilyneet, noin 245-230 miljoonaa vuotta sitten vallinneelta triaskaudelta peräisin olevat fossiiliset jäänteet.
[Monte San Giorgio - UNESCO World Heritage Centre](#)
- 7 Lavaux-viiniviljelmät Geneve-järven pohjoisrannalla, kulttuuriperintö (2007). Noin 30 kilometrin pituinen rantarinteeseen sijoittuva vanha yhtäläinen viinialue lukeutuu Vaud'in kantoniin. Nämä jyrkät yhä tuottavat viinipengermät ovat perua Rooman valtakunnan ajoilta ja esimerkki ihmisten ja ympäristön vuorovaikutuksesta 1100-luvulta alkaen.
[Lavaux UNESCO - Weinberg in Terrassenform \(region-du-leman.ch\)](#)
- 8 Sardona-areena, luontoperintö (2008). Kohde on karua vuoristoa. Tämän Itä-Sveitsissä sijaitsevan suhteellisen laajan alueen merkitys perustuu selvästi havaittavaan, mannerlaattojen roolin vuoriston synnyssä, alueella 200 vuoden aikana kehitettyyn tutkimukseen sekä alueen arvoon nykyisenkin tutkimuksen kohteena. Mannerlaattojen sedimenttikerrostumat puskevat ylös laattojen vastakkain työntymisen seurauksena. Sardonassa on jäätikön muokkaamaa suoperäistä kasvillisuutta ja vanhin Sveitsin alueella elävä vuorikaurislaji. Alueella on hienot vaellusolosuhteet.
[Understand – UNESCO-Welterbe Tektonikarena Sardona \(unesco-sardona.ch\)](#)
- 9 Rataosuus Rhätische Bahn ja Abula-Bernina, kulttuuriperintö (2008). Sveitsin kaksi historiallista rautatielinjaa edustavat erinomaisia rataratkaisuja. Vaikeassa maastossa on 42 ratatunnelia ja 144 maasiltaa. Vuonna 1903 käyttöön otettu Albulan rautatie välillä Thusis–St.Moritz ja Bernina-solan ylittävä Berninan rautatie ovat yhä käytössä. Suosituille reiteille on hyvä varata paikka etukäteen, vaikka muutoin Sveitsin rautateilla ei tarvita paikkavarausta vaan junalippu on voimassa kirjatun päivän ajan.
[UNESCO Welterbe RhB - Rhätische Bahn RhB](#)
- 10 Kellokaupungit La Chaux-de Fonds ja Le Locle, kulttuuriperintö (2009). Kahdessa liki toisiaan sijaitsevassa pikkukaupungissa Länsi-Sveitsin Jura-vuoristossa kellojen valmistus alkoi käsityönä. Kehitys ja nopeasti kansainvälistynyt vienti loi alueelle hyvinvointia 1600-luvulta lähtien. Suojelukohde muodostuu näistä kahdesta historiallisesta kelloteollisuuden kaupungista ja työtavoista. Mittaus- ja kellomuseo.
[La Chaux-de-Fonds / Le Locle, Watchmaking Town Planning - UNESCO World Heritage Centre](#)
- 11 Esihistorialliset paaluasutukset, kulttuuriperintö (2011). Jäänteitä kivi- ja pronssikausilla paaluille rakennetusta asutuksesta löytyy Sveitsin alueella 56 eri paikasta, kuten idästä Bodenjärven rannoilta. Paalutusseutuja tutkimalla on saatu kuvaa mm. maanviljelyksen kehityksestä. Museo kiertokävelyineen sijaitsee Saksan

puolella järveä Unteruhldingen'issä.

[Aktuelles \(unesco-pfahlbauten.org\)](https://www.unesco-pfahlbauten.org)

- 12 Le Corbusier-arkkitehtuuri, kulttuuriperintö (2016).
Modernein kulttuuriperintökohde koskee sveitsiläisen arkkitehdin ja taiteilijan Le Corbusier'n elämäntyötä. Veistoksellista tyyliä suosinut Le Corbusier mm. kutsui taloja asuttaviksi koneiksi. Perintökohteena huomioidut rakennukset hän suunnitteli 50 vuoden aikana. Sveitsin alueella sijaitsee kaksi perintölistalla olevista La Corbusierin luomuksista.
[The Architectural Work of Le Corbusier, an Outstanding Contribution to the Modern Movement - UNESCO World Heritage Centre](https://www.unesco.org/en/whc/inscriptions/12)

- 13 Kaksi vanhaa pyökkimetsää, luontoperintö (2021).
18 Euroopan maan alueella sijaitsevista, luontokohteeksi otetusta vanhojen pyökkimetsien kokonaisuudesta kaksi metsää sijaitsee Sveitsin alueella. Toinen kasvaa eteläisen Ticinon kantonin Lodano-, Busai- ja Soladino-laaksoissa ja toinen pohjoisen Solothurnin kantonin Bettlachstock-alueella.
[UNESCO-Welterbe Alte Buchenwälder und Buchenurwälder der Karpaten und anderer Regionen Europas | Deutsche UNESCO-Kommission](https://www.unesco.org/en/whc/inscriptions/13)